

Křížová cesta v době války

Úvod

Pane Ježíši Kriste, přistupujeme k rozjímání nad tvou křížovou cestou, která v sobě ukrývá tajemství a zápas celých dějin. Vyjevuje totiž sílu a hrůzu zla a současně zvěstuje tvou láskyplnou přítomnost v utrpení lidstva, neboť jsi „Beránek Boží, který snímá hříchy světa“ (Jan 1,29). Kéž vítězné poselství tvého kříže dokážeme s vírou promítnout do všeho, co úzkostného a těžkého prožíváme tváří v tvář válečným útokům a hrozbám. Kéž je nám tvé jednání a tvé slovo vodítkem na spletitých cestách všelidského trápení současnosti.

1. zastavení: Pán Ježíš odsouzen k smrti

Rozsudek smrti nad Ježíšem byl důsledkem vlivu mocných tohoto světa: židovská oligarchie řešila své politické a náboženské cíle, Pilát si chránil jistotu svého postavení proti pohrůzce obvinění z nepřátelství k císaři. V tomto rozsudku smrti člověk vlastně odsoudil Boha a vykázal ho ze svého života. Ježíš přijímá toto odsouzení: to znamená, že nás neodsoudil (srov. Jan 12,47), ale dal nám skrze své utrpení příležitost kdykoli do svého života opět Boha pozvat.

Kolik nevinných obětí způsobuje zaslepená a sobecká mocichtivost vladařů! Zvlášť krutá je tahle bilance v každé válce, jejíž vypuknutí je hrozivým orfelem pro všechny, které jakkoli dostihne.

Pane Ježíši, stůj, prosíme, za všemi rozsudky smrti kruté války, a přitahuj tak oběti i viníky svým milosrdenstvím, aby se s důvěrou mohli navrátit a obrátit k Bohu.

2. zastavení: Pán Ježíš přijímá kříž

Kříž Kristu Pánu nepatří, a přesto jej na sebe přijímá, aby do něj vtisknul „Boží moc a moudrost“ (1 Kor 1,24), aby jej přetavil láskyplnou obětí v nástroj spásy.

Opět se celý svět vyrovnává s břemenem války – po tolika zlých zkušenostech i traumatech a ve stále živé paměti na ničivé ozbrojené konflikty minulosti... Chtěli bychom tuhle válku jednoznačně odmítnout a vymazat ze života, ale nejde to, protože je zde. A tak nám nezbyvá, než ji přijmout – avšak nejen trpně jako zřejmý fakt, ale po vzoru Kristově.

Pane Ježíši, daruj nám svou ochotu přijmout tuhle situaci, jíž se vzpíráme, jako ty jsi přijal kříž: tedy s vynalézavou láskou, která chce všechno modlitbou a obětí přetvořit v záchranu.

3. zastavení: Pán Ježíš padá pod křížem poprvé

Jakákoli cesta utrpení je vyznačena mnoha pády. A Ježíšova křížová cesta je bohatá nejen na pády fyzické, ale i ty další: pád ponížení, ztráty smyslu, celého dosavadního díla, pád dobrodiní před krutostmi zla...

Válečný konflikt s sebou nese tolik pádů: pád životních jistot, bezpečí a pokoje, pád zranění, nemoci a ztrát blízkých, pád nadějí na vítězství, pád měny, prosperity, důvěry v budoucnost...

Pane Ježíši, žádný ze svých pádů jsi neprožíval bez opory ve svém Otci, protože on jediný byl světlou zárukou smyslu, síly a vítězství. Zachycuj všechny padající a kolísající v současné válce a připoutávej je tajemně k posilující náruči nebeského Otce (srov. Žl 37,24)

4. zastavení: Pán Ježíš potkává svou matku

O setkání Ježíše s Matkou na křížové cestě nám evangelia nic nesdělují. Modlitební tradice v něm vidí ustavičnou přítomnost Panny Marie v životě jejího Syna, jehož nemůže nedoprovázet na této vrcholné cestě života.

V každé válečné režii zůstávají nejen věrní bojovníci, ale rovněž slabé a bezmocné matky. Doprovázejí své syny, vnitřně i na dálku je podepírají, modlí se a obětují, ochraňují své děti v nebezpečí a na uprchlických cestách do nejistoty... Kolik obdivu vzbuzují tyto matky, které jsou přítomny, ačkoli se zdá, že nic nezmožou!

Pane Ježíši, posílej Marii, svou i naši Matku, na všechny cesty válečných utrpení. Kéž její vytrvalá přítomnost je tichým balzámem pro statečné matky v každé ozbrojené vřavě i na každé nejisté cestě za bezpečím a záchranou života.

5. zastavení: Šimon pomáhá Pánu Ježíši nést kříž

Není divu, že se Šimon chtěl vyhnout průvodu, jemuž dominoval odsouzenec s křížem. Neměl s touhle lotrovinou nic společného, přesto však měl pomoci k jejímu zdárnému průběhu.

Nejraději bychom se válečnému konfliktu vyhnuli, ale nejde to – jsme do něj vtaženi nějak všichni. Průvody odsouzců k válečnému utrpení procházejí na našich obrazovkách i v našich myslích a je nanejvýš potřebné odhodit lhostejnost a neochotu a sjednotit se v nutné pomoci, ač se může zdát, že se jen zaplétáme do nezastavitelné mašinérie zla.

Pane Ježíši, i ty sis nechal pomoci Šimonem na své křížové cestě. Posiluj v nás vědomí, že právě nyní potřebuješ ochotu, vnímavost a angažovanost každého z nás, abys mohl tuto hrůznou válku dovést ke vzkříšení pokoje a smíru.

6. zastavení: Veronika podává Pánu Ježíši roušku

Veronika nám bude na křížové cestě povždy připomínat lásku, která se nedá odradit hrubým násilím a přes zdánlivou nemožnost činí konkrétní a spontánní skutky aktuální pomoci.

Jak snadno lze podlehnout pocitu, že proti válce nic nezmůžeme, že jakákoli naše snaha je pouhou kapkou medu v moři hořkosti, že nakonec nelze než nechat vše jít vlastní cestou...

Pane Ježíši, posiluj nás příkladem statečné Veroniky, že i do drobných skutků lásky vtiskuješ svou milující tvář, která zevnitř, božskou mocí, proměňuje svět.

7. zastavení: Pán Ježíš padá pod křížem podruhé

Každý další pád bere naději a utvrzuje v pocitu marného zápasu. Ježíš se zvedá, a tím bere opakovanému pádu sílu jeho ničivého působení.

Jestliže selhává mír, upadáme do pokušení malomyslnosti. Stále se lze něčím utěšovat: „Třeba se to nestane“, „třeba to bude jinak“, třeba se to zítra změní“, „třeba...“. Čím důsledněji padají tahle naše „třeba“, tím jasněji se ocitáme na tvrdé dlažbě plíživé rezignace.

Pane Ježíši, posiluj především ty, jimž padají před očima dosavadní útěchy a naděje a ocitají se v ohrožující spoušti válečného ničení, aby žádný pád neměl v jejich životech poslední slovo.

8. zastavení: Pán Ježíš napomíná plačící ženy

Není třeba pochybovat o upřímném dojetí jeruzalémských žen, když plakaly nad osudem odsouzence na kruté křížové cestě. Pán jim však připomíná, že tento soucit je třeba promítnout do vlastního obrácení.

Koho by nevzaly za srdce mnohé obrazy a líčení válečných hrůz, zvláště v pohledu na ty nejzranitelnější. A snad i přemýšlíme, co lze dělat jinak než osušit oči, zapomenout a jít zase za svými starostmi. Kéž bychom pochopili, že každé utrpení je důsledkem působení zla, jemuž všichni svou hříšností znovu a znovu dodáváme bohatý arzenál.

Pane Ježíši, uč nás rmoutit se nad tragédiemi válek s pokorným srdcem, které se vždy rozhoduje k upřímnému obrácení, jež posouvá svět od temnoty zla do světla Boží záchrany.

9. zastavení: Pán Ježíš padá pod křížem potřetí

Častokrát se Ježíšovy pády vyobrazují jako postupně stále hlubší klesání: třetí pád pak nechává Ježíše zcela ležícího v prachu cesty pod tíhou kříže. Kam až může padnout vyčerpaný odsouzenec?

Pokračující válka přináší vždy nové zprávy o hlubším propadu do temnot zla a utrpení. Takovým pádům buď lze časem uvyknout, protože se zdají být nepřekonatelné, nebo se jim lze vzepřít v síle touhy vybědnout z bahna toho nejhoršího.

Pane Ježíši, kéž se vnímání světa, aktérů války i agresorů přibližuje této touze povstat z temných hlubin způsobeného zla, aby bylo možno začít obnovu a proměnu.

10. zastavení: Pán Ježíš je zbaven roucha

Ježíš na cestě kříže postupně přichází o všechno, i o svůj oděv a o svou čest. Pokorně to vše odevzdává a současně si v žádné chvíli nenechává vzít důstojnost Božího Syna ani lidského syna.

Ve válečném utrpení jsou mnozí odsouzeni k témuž – totiž že přicházejí postupně o všechno: o majetek, domov, své jistoty, o své nejbližší, naději, o vlastní život... a to za lhostejného přihlížení agresorů a vydatného prohlížení davů zpoza mediálních prostředků.

Pane Ježíši, kéž tvé láskyplné utrpení je pro ty, kteří přicházejí o mnohé, posilou, aby mohli věřit a prožívat, že žádná vnější moc jim nemůže vzít jejich duši a důstojnost Božího dětství.

11. zastavení: Pán Ježíš je ukřižován

Hřeby nemilosrdně vykonávají své dílo na rukou a nohou Kristových. Naděje přihlížejících na zázrak se ztrácejí a sílí posměšný pokřik agresorů: „Ať nyní sestoupí z kříže, abychom to viděli a uvěřili!“ (Mk 15,32) Pán však nechal lidskou zlobu, aby dokonala jeho ukřižování. Tím navždy přibil zlo ke kmeni spásy, a tak jeho nezkratná moc je už zrušena (srov. Kol 2,14).

Stupňující se válka vysává naději na zázračné příměří, mír je přibit na posměšný pranýř a zlo triumfuje na mnoha frontách. Ale Bůh ví, kolik se tím otevírá prostoru pro záchranu: kolik trpících může vyslovit osvobozující a smírující: „Otče, odpusť jim“ (Lk 23,34); kolik lotrů se může dostat do ráje (srov. Lk 23,43); kolik přihlížejících se může bít kajícím v prsa (srov. Lk 23,48), kolik zúčastněných může objevit, že Ježíš je „opravdu Syn Boží“ (Mt 27,54); kolik mrtvých vstane k věčnému životu (srov. Mt 27,52).

Pane Ježíši, uč nás vidět v utrpení světa tvé vítězství nad zlem a pomáhej všem, aby se těchto spásných příležitostí ve spojení s tebou zdárně chopili.

12. zastavení: Pán Ježíš na kříži umírá

Ježíšovu smrt neprovází jen krutá tíživost zla, ale také vědomí blízkosti Otce: „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha!“ (Lk 23,46). Zde se již předznamenává vítězství nad smrtí díky Ježíšovu božskému spojení s Otcem, protože Božího Syna nelze přemoci smrtí.

Válka a smrt tvoří nerozlučnou dvojici. Sčítají se ztráty armád, vypočítávají se oběti v řadách civilistů... Ale smrt není tím posledním a zásadním, co určuje život člověka. Ježíš svou smrtí otevírá lidstvu nebe. Nikdo nemůže spočítat, kolik nevinných obětí našlo po smrti náruč milujícího Otce, který je převedl do věčného života.

Pane Ježíši, uč nás pohlížet na tragické umírání současného válečného běsnění pohledem víry ve věčný život, který je tvým konečným a největším vítězstvím pro celé lidstvo!

13. zastavení: Tělo Pána Ježíše je položeno na klín jeho matky

Utrpení Kristovo je dokonáno (srov. Jan 19,30), utrpení Matky však pokračuje, zvláště v blízkém kontaktu se zmučeným synovým tělem. Přesto je i tento mateřský pohled bolestné Panny protkán vědomím, že tohle umučené tělo nenese sama, ale že ono „spočívá v náručí Otcově“ (Jan 1,18).

Mnohým, kteří zblízka prožívají válku a kteří ve své statečnosti neutekli, je souzeno pohlížet zblízka na četné rány zasazené vlastnímu národu, krásám milované vlasti, známým osobnostem i těm nejbližším. A zdá se, že nezbyvá než pohlížet do ran s bolestnou bezmocností.

Pane Ježíši, na přímluvu naší nebeské matky posiluj ve všech bezradně přihlížejících víru, že na utrpení světa se dokonává tvé dílo lásky a že sám nebeský Otec ve svém klíně nese své stádo (srov. Iz 40,11) i všechna nepřátelství národů (srov. Žl 89,51), aby to vše převedl k oslavení.

14. zastavení: Tělo Pána Ježíše položeno do hrobu

Ježíšův pohřeb je sice chvatný a neúplný, ale provázen velkorysou láskou žen i mužů, kteří se rozhodli statečně se postavit za svého milovaného Mistra. A tak ten, který „byl počítán mezi zločince“ (Lk 22,37), spočívá v hrobě, jenž bude moci celé věky důstojně svědčit o vítězství nad smrtí.

Mnohé válečné oběti nemají žádné důstojné hroby, mnozí jsou pohřbeni v troskách, jiní rozdrceni, sežehnuti, spáleni, narychlo odvezeni... Nikdo nepůjde třetí ani stý den k jejich hrobu, protože nebude mít kam. A přece síla božského života není vázána na uložení těla, jež se obrátí v prach.

Pane Ježíši, věříme, že víš o každém z nás a máš nás uloženy ve schránce svého milujícího srdce. Daruj nám útěšnou naději, že v každé smrti přicházíš otevřít naše hroby a vyvádíš nás ze smrtelné temnoty (srov. Ez 37,12), že tvá věčná moc (srov. Dan 7,14) bezpečně sahá právě tam, kde končí naše chabé pozemské možnosti.

Závěr

Pane Ježíši Kriste, prošli jsme tvou křížovou cestu a při ní prožívali, že procházíme denně strastmi, těžkostmi a obavami, které se nás přímo či nepřímo dotýkají. Dopřej nám, ať je nadále víc a více spojujeme s tebou, ať se v nich dotýkáme tvého vítězství, tvé naděje a tvé záře, která má sílu z prázdného hrobu osvětit jakoukoli temnotu světa i našich srdcí.